

Glazbena škola „Dr. fra Ivan Glibotić“, Imotski

Odjel za glasovir, orgulje i pjevanje

Predmetno područje: pjevanje

Nastavnik: **Alma Mimica**, prof.

## **PRIPREMA ZA IZVEDBU NASTAVNOG SATA**

Nastavna jedinica:

**Izjednačavanje zvuka na čitavom opsegu glasa i razvijanje smisla za tehničke i muzikalne elemente pri upjevavanju i izvedbi skladbi**

F. Durante: „Danza, danza, fanciulla gentile“

W.A. Mozart: „Deh vieni, non tardar“ („Le nozze di Figaro“)

J.S. Bach: „Quia respexit“ (Magnificat)

R. Schumann: „Du bist wie eine Blume“

A. Dvorak: „Dobrou noć, ma mila“

Imotski, 21. prosinca 2022.

## **NASTAVNA CJELINA**

Sat pjevanja za **treći razred** srednje glazbene škole (rad na tehnici pjevanja, tehničke vježbe za zagrijavanje vokalnog instrumenta, pjesma autora 17. ili 18.st., operna arija, arija iz oratorija, pjesma autora 19. st. i pjesma slavenskog skladatelja).

## **TIP NASTAVNOG SATA**

Individualni sat.

## **CILJ NASTAVNOG SATA**

- Razvoj pravilne tehnike pjevanja
- Odgoj kompetentnog i kritičkog izvođača, slušatelja i poznavatelja vokalne glazbe
- Razvoj samoreguliranog učenja

## **ZADACI NASTAVNOG SATA**

### **Obrazovni**

- Razvijati izvođačke i stvaralačke sposobnosti učenika
- Razvijati osjećaj za ritam i ljepotu tona
- Razvijati izoštravanje intonacije (osjećaj kretanja i razvoja melodije)
- Razvijanje percepcije i memorije
- Ponavljanje i utvrđivanje gradiva

### **Odgojni**

- Razvijati interes za pjevanje
- Izgrađivanje povjerenja u vlastite sposobnosti
- Razvijanje radnih navika te etičkog i estetičkog sustava vrijednosti
- Osvještavanje vrijednosti bavljenja glazbom
- Razvijanje kulturnih navika i pozitivnog stava spram umjetnosti

## **Funkcionalni**

- Razvijanje vokalne-tehničkih sposobnosti (primjena kosto-abdominalnog disanja, visoka vokalna pozicija, zapjev i koncentrirani tonovi na malom rasponu.)
- Razvijanje intelektualnih sposobnosti (primjena usvojenog teorijskog znanja).
- Osvještavanje opuštenosti tijela i kontroliranih pokreta kao preduvjet dobrog izvođenja

## **NASTAVNE METODE**

- Metoda razgovora
- Metoda usmenog izlaganja i objašnjavanja
- Metoda demonstracije (pjevanje, slušanje, sviranje)
- Zadavanje
- Uvježbavanje
- Rasprava (debata)
- Preslušavanje

## **NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA**

- Notni tekst
- Klavir
- Stalak
- Klavirska klupa
- Ogledalo
- Slike i animacije rada vokalnog instrumenta
- Olovka i gumica

## **STRUKTURA I TRAJANJE POJEDINOG DIJELA NASTAVNOG SATA**

- Uvodni dio (upjevavanje, 7 minuta)
- Središnji dio (trideset minuta, po 7 minuta za svaku kompoziciju)
- Završni dio (3 minute)

## **ARTIKULACIJA NASTAVNOG SATA**

Uvod (razgovor, vježbe disanja)

Središnji dio (Vokalno tehničke vježbe i obrada programa)

Završni dio (Zaključak i pohvale).

### **UVODNI DIO SATA**

Na početku sata učenici ću obrazložiti razlog održavanja sata nastojeći stvoriti opuštenu atmosferu. Zatim slijedi pet tehničkih vježbi u staccatu i legatu za zagrijavanje vokalnog instrumenta.

### **SREDIŠNJI DIO SATA**

Učenica će tijekom ovog, središnjeg dijela sata prijeći na pjevanje dijela svoga obveznog programa. Sa učenicom ću obrađivati odabrani program te ću različitim nastavnim metodama (pokazivanjem, razgovorom, usporedbama) nastojati objasniti način pjevanja pojedine skladbe. Dok učenica pjeva, nastojati ću uvidjeti što više pozitivnih stvari u njezinoj izvedbi, kao i tehničkih i ostalih problema, na koje ću joj obzirno ukazati. Fokus rada na programu sastojati će se od fraziranja, rada na ljepoti tona, cjelovitosti svake kompozicije, kao i pažljivu slušnu i vizualnu kontrolu za vrijeme pjevanja, uz nastojanje da kontrola ne postane pretjerana i ne dovede do ukočenosti. Nastojati ću tokom cijelog sata učenicu poticati na aktivno učenje, u smislu povezivanja prethodnog znanja s novim sadržajima, poticanjem konstruktivne rasprave i logičkog zaključivanja.

### **ZAVRŠNI DIO SATA**

U završnom dijelu nastojati ću uvidjeti koliko je učenica na današnjem satu naučila, te poticati učenicu na promišljanje o svim pjevačkim elementima na koje smo nailazili tijekom sata. Nastojati ću pohvaliti sve one dobre glazbene i tehničke elemente koje je na satu pokazala te eventualno ukazati na probleme koje sam primijetila, potaknuti je na raspravu o njima i pronalazak rješenja, što će imati za cilj razvoj samoregulacije učenja. Također, nastojati ću djelovati stimulatивно na

njezino bavljenje glazbom, u motivacije za daljnji rad i razvijane ljubavi prema pjevanju kao lijepoj, ali zahtjevnoj profesiji.

## **SADRŽAJ NASTAVNOG SATA**

### **UVODNI DIO SATA**

#### **Vokalno-tehničke vježbe**

- Za početak upjevavanja učenica će pjevati vježbu koja se sastoji od pet tonova silazno u rasponu kvinte, sa vokalom „U“. Važno je da učenica odmah kod prve vježbe vodi računa o opuštenosti larinksa i donje čeljusti.
- Slijedeća vježba, kvintakord uzlazno u staccatu, počevši od tona E1, sa kojim soprani započinju upjevavanje. Vježbu će pjevati sa vokalom „O“. Učenici voli pjevati staccato vježbe, te kroz njih dosta kvalitetno zadržava dobru vokalnu poziciju i oslonac daha, stoga ih često koristim kod upjevavanja.
- Kao slijedeću vježbu, učenica će pjevati uzlaznu melodiju u kombinaciji staccata i legata, sa vokalima „I“ i „U“. Ovo je vježba za rad na pokretljivosti glasa. Učenica ima veliki i teški glas te su joj ovakve vježbe izazov; stoga im treba pridati pažnju u procesu zagrijavanja vokalnog instrumenta.
- Slijedeća vježba je pjevanje svih vokala na jednome tonu u legatu, i to redoslijedom „I“ „E“ „A“ „O“ „U“. Ovu vježbu učenica počinje pjevati na tonu G1, i pjeva se maksimalno do tona E2, jer je to vježba za izjednačavanje vokala u poziciji, zvuku i boji i primarni cilj joj je pravilna dikcija vokala.
- Kao posljednju vježbu učenica će se vratiti na staccato, ali sada u rasponu oktave, i sa vokalom „A“. Budući da je vokalni aparat u potpunosti zagrijan, učenica će vježbu pjevati uzlazno do visine do koje bude uspjela zadržati spuštenu položaj larinksa i oslonac na dah.

### **SREDIŠNJI DIO SATA**

Na početku sata učenica će otpjevati kompoziciju autora 17.st :**F.Durante: Danza, danza, fanciulla gentile.** Kompozicije starih talijanskih majstora služe u didaktičke svrhe i provlače se kroz cijelo školovnje glasa. Talijanski jezik je zbog svoje mekoće jedan od najprikladnijih za usvajanje vokalne tehnike. Učenica će se prije početka pjevanja prisjetiti prijevoda pjesme a zatim je otpjevati pazeći da je pjeva lagano, svijetlo i odozgo. To je važno jer je kompozicija brza i koloraturnog karaktera što učenici predstavlja izazov i priliku za učenje. Posebnu pažnju obratiti ću na izvođenje trilera, kojim učenica još nije u potpunosti ovladala. Učenica će za cijelo vrijeme pjevanja imati zadatak da se pravilno drži (opušteno, ali istovremeno aktivno, kao da je na pozornici), te da joj izraz lica odražava smisao pjevanoga teksta. Zatim ću inzistirati na tome da svaka fraza bude jasno ispjevana, a posebnu pažnju učenica treba obratiti na to da frazu donese kao cjelinu, a ne razbijenu u nevezane dijelove. Tokom pjevanja, učenica će, pored fraziranja, imati zadatak da kontolira svoj vokalni instrument (oslonac na dah, opuštena donja čeljust, fizička sloboda i dobra dikcija). Učenica treba paziti da kompozicija bude izvedena i sa određenom emocijom.

Nakon pjesme starog talijanskog majstora, učenica će pjevati opernu ariju: **W.A.Mozart: „Deh vieni, non tardar“, arija Susanne iz opere „Le nozze di Figaro“.** Prije samoga pjevanja, učenica će se podsjetiti prijevoda teksta, zbog lakšeg uživljavanja u smisao pjevanoga teksta. Pri samom udisaju, potrebno je osjetiti „zračni stup“, kao i duboki položaj te opuštenost grkljana. Važno je naglasiti da ova arija započinje sa recitativom, koji se interpretativno razlikuje od arije i učenica svojim pjevanjem to mora pokazati. Ariju će otpjevati jednom u cjelini, nakon čega će se prema potrebi vratiti na neke dijelove te ih ponoviti. Važno je također da učenica osvijesti važnost nepromijenjene vokalne pozicije pri izmjeni različitih vokala i konsonanata. Budući da arija ima puno uzlaznih skokova, učenica će tijekom pjevanja morati razmišljati kao da ostaje u poziciji visokih tonova. Na taj način postići će izjednačenost u zvuku i boji. Artikulacija teksta mora biti aktivna zbog razumljivosti samog teksta kao i zbog pravilnog usmjeravanja tonova prema naprijed. Kod talijanskog teksta treba također paziti na izgovor dvaju vokala na jednoj noti. Treba također paziti i na karakter pjevanja Mozartove glazbe, lagano, svijetlo i lepršavo. Pošto je tehnički pravilno otpjevala ariju, učenici treba skrenuti pažnju na fraziranje koje se sastoji u postupnom razvijanju *crescenda* i *decrescenda*.

Treća skladba koji će učenica otpjevati biti će: **J.S.Bach: Quia respexit, arija iz oratorija „Magnificat“**. Kompozicija je pisana u molu i u dosta sporom tempu. Budući da je tempo polagan, učenica će voditi računa da pravilno rasporedi zrak kojim raspolaže tako da se i nakon otpjevanje fraze osjeti rezerva u dahu. Kompozicija sadrži fraze koje se ponavljaju, pa će učenica paziti da svaka bude otpjevana različito u smislu jačine tona, te paziti na vođenje fraze i dinamiku. Fraze trebaju biti izvedene spretno, jasno, s dobrom artikulacijom i na osloncu dijafragme. Treba obratiti pozornost na moguće tehničke probleme koji se mogu očitovati u neekonomičnom trošenju zraka i nepravilnom korištenju rezonantnih prostora. Učenica mora voditi računa da, koliko je to moguće, uzima dahove tamo gdje su označeni, da bi oni bili logični i ritmični sa zapjevom. Sa svakim udahom, učenica će imati zadatak da, osim obnavljanja zalihe zraka, obnovi i pravilan duboki položaj grkljana i visoku poziciju zvuka.

Kao slijedeću kompoziciju, učenica će otpjevati pjesmu skladatelja 19.st: **R.Schumann: Du bist wie eine Blume**. Kod ove kompozicije, koja je na njemačkom jeziku, učenica će prvo sa dobrom dikcijom pročitati tekst, a zatim prijevod. Na taj način će joj biti lakše postići da izraz lica odražava tekst koji pjeva. Učenici ću ukazati na to da ton mora biti lagan i svijetao, ali dikcija aktivna, što je posebno važno kod izgovora njemačkog teksta gdje svaki konsonant mora biti jasno naglašen, posebno na krajevima riječi. Stoga ću se na dikciji malo više zadržati te je po potrebi neke dijelove ponoviti. Nakon što učenica na frazi postigne kvalitetnu vertikalu (duboki položaj larinksa uz visoko podignuti nepčani luk) uz dobru dikciju, kompoziciju će još jednom otpjevati od početka do kraja.

Za kraj sata, učenica će otpjevati pjesmu slavenskog skladatelja: **A.Dvorak: Dobrou noc, ma mila**. Ovu melodiju Dvorak je napisao na stikove slovačke narodne pjesme, dječje uspavanke. U tom smislu, učenica će se truditi otpjevati je nježno i u karakteru uspavanke. Kompozicija sadrži skokove od oktave, i na te tonove učenica će ići sa aktivnim osloncem na dah, te rzmišljati kao da pjeva silazne skokove. Pjesma sadrži također i neke, za soprana niske tonove koje je potrebno otpjevati tako da se registri u glasu ne čuju. Melodija kompozicije je jednostavna, ali tehnički zahtjevna, stoga je prikladna za kraj sata, kada je vokalna pozicija kvalitetno namještena.

## ZAVRŠNI DIO SATA

Tokom završnog dijela sata, učenica će mi postaviti pitanja ukoliko nešto nije razumjela. Zajedno ćemo prokomentirati otpjevani program. Potaknuti ću učenicu da kod kuće vježba vrijedno kao i do sada, sluša snimke kvalitetnih izvođača, te da na taj način kao pjevač nastavi rasti i sazrijevati.

## **PRILOZI**

1. F. Durante: „Danza, danza, fanciulla gentile“
2. W.A. Mozart: „Deh vieni, non tardar“ („Le nozze di Figaro“)
3. J.S. Bach: „Quia respexit“ (Magnificat)
4. R. Schumann: „Du bist wie eine Blume“
5. A. Dvorak: „Dobrou noć, ma mila“